

D E C I Z I E

15 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul Svetlana Filincova
Judecătorii Iurie Bejenaru, Dumitru Mardari, Elena Covalenco, Galina Stratulat

examinând recursurile declarate de către Popa Cornelia, Carapcevschii Taisia, Ghilașcu Ion,

în cauza civilă la cererea introductivă a Societății cu Răspunderea Limitată „Plastan” cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de Societatea cu Răspunderea Limitată „Medi-auto”,

împotriva hotărârii Curții de Apel Bender din 13 iunie 2014, prin care a fost admisă cererea lichidatorului ÎI „Gherman Andrei” cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a SRL „Medi-auto” în proces de insolabilitate

constată:

SRL „Plastan” a depus cerere introductivă cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de SRL „Medi-auto”, drept temei invocând incapacitatea de plată a acesteia.

Prin încheierea Curții de Apel Bender din 15 martie 2013 cererea introductivă a fost admisă spre examinare, iar prin hotărârea Curții de Apel Bender din 17 mai 2013 a fost intentat procesul de insolabilitate față de SRL „Medi-auto”, iar în calitate de lichidator a fost numit ÎI „Gherman Andrei”.

Lichidatorul ÎI „Gherman Andrei” a depus cerere cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a SRL „Medi-auto” în proces de insolabilitate și anume a fondatorilor Ghilașcu Ion și Carapcevschii Taisia, și a contabilului-șef - Popa Cornelia.

În motivarea cererii a indicat că, conform art. 248 al. (1) al Legii insolabilității, dacă în cadrul procesului sunt identificate persoane datorită cărora a survenit supraîndatorarea, la cererea administratorului, instanța poate dispune încasarea datoriilor din contul acestora. Este evident că la SRL „Medi-auto” activul debitorului lipsește, iar acesta și-a continuat activitatea fără a cere instanței deschiderea procedurii de insolabilitate din motivul aflării în incapacitate de plată, din care considerente survine răspunderea subsidiară. Totodată, conform lit. f) al. (1) art. 248 al aceleiași legi, se atrag la răspundere persoanele care au dispus continuarea activității care a dus la incapacitatea de plată. Or, din dările de seamă a

debitorului se observă că incapacitatea de plată a survenit din anii 2010-2011, însă contrar art. 14 al Legii insolvenței, nu au depus cerere introductivă.

Și de către executorul judecătoresc Marianciuc Evelina prin încheierea de restituire a documentului executoriu nr. 059-413/12 din 16 noiembrie 2012 a fost constatată lipsa bunurilor mobile și imobile ce ar fi putut servi la stingerea creanțelor creditorilor. Respectiv, au fost sechestrate conturile bancare, iar debitorul, care era în incapacitate de plată, urma să depună cererea de intentare a procedurii de insolvență, ori acesta s-a eschivat de la obligația dată.

Cere lichidatorului ÎI „Gherman Andrei” atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a SRL „Medi-auto” în proces de insolvență și anume a fondatorilor Ghilașcu Ion și Carapcevschii Taisia, și a contabilului-șef - Popa Cornelia, precum și aplicarea măsurii de asigurare a acțiunii, cu aplicarea sechestrului asupra bunurilor persoanelor menționate.

Prin hotărârea Curții de Apel Bender din 13 iunie 2014, a fost admisă cererea lichidatorului ÎI „Gherman Andrei” și au fost atrași la răspundere subsidiară Ghilașcu Ion, Carapcevschii Taisia și Popa Cornelia. Au fost instituite măsuri asigurătorii în privința bunurilor din patrimoniul persoanelor nominalizate, prin aplicarea sechestrului asupra bunurilor mobile și imobile – proprietate a acestora, asupra conturilor bancare în mărimea creanțelor validate de 262073,90 lei.

La 08 iulie 2014 Popa Cornelia a declarat recurs împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea să fie respinsă.

În motivarea recursului a indicat că, prin intermediul oficiului poștal la 18 iulie 2014 a aflat despre adoptarea hotărârii primei instanțe, din care considerente solicită repunerea în termen a recursului declarat. Susține că din anul 2007 este angajată la muncă în România, la SA „Petrotel-Lukoil” din or. Ploiești în calitate de auditor principal și pînă în prezent. Respectiv, nu are nici o legătură cu SRL „Medi-auto” și nici nu a fost angajată întreprinderii date, în special în calitate de contabil-șef și nici nu a semnat careva acte contabile a firmei. Deci, instanța a depășit limitele acțiunii și s-a pronunțat asupra persoanei recurente fără vreun temei legal.

La 05 august 2014 Carapcevschii Taisia a declarat recurs împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea să fie respinsă. În motivarea recursului a invocat ilegalitatea hotărârii pronunțate.

La 16 septembrie 2014 Ghilașcu Ion a declarat recurs împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea să fie respinsă.

În motivarea recursului a indicat că, instanța a examinat pricina în lipsa acestuia, care nu a fost citat în mod legal. Astfel, a fost încălcat principiul disponibilității în drepturi a participantului la proces, deoarece a fost lipsit de dreptul de a administra probe, de a da explicații pe marginea cauzei date. Pentru ca membrii organelor de conducere a societății să fie atrași la răspundere subsidiară, este necesară demonstrarea vinei acestora la survenirea stării de insolvență a întreprinderii. Or, astfel de probe nu au fost administrate în proces. La pronunțarea hotărârii nici nu au fost constatate toate circumstanțele cauzei.

Potrivit înscrisului de la f.d. 39, rezultă că hotărîrea motivată a Curții de Apel Bender din 13 iunie 2014 a fost adusă la cunoștință lui Ghilașcu Ion la data de 11 septembrie 2014, de aceea instanța de recurs consideră că recurentul Ghilașcu Ion s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

La fel și recursurile lui Carapcevschii Taisia și Popa Cornelia sunt declarate în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursurile declarate împotriva hotărîrii primei instanțe și verificînd, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărîrii atacate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile, de a casa hotărîrea primei instanțe și a restitui pricina spre rejudecare în prima instanță din considerentele ce urmează.

Conform art. 445 alin (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să-l admită și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, SRL „Plastan” a depus o cerere introductivă cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de SRL „Medi-auto”, drept temei invocînd incapacitatea de plată a acesteia.

Prin încheierea Curții de Apel Bender din 15 martie 2013 cererea introductivă a fost admisă spre examinare, iar prin hotărîrea Curții de Apel Bender din 17 mai 2013 a fost intentat procesul de insolabilitate față de SRL „Medi-auto”, iar în calitate de lichidator a fost numit ÎI „Gherman Andrei”.

Lichidatorul ÎI „Gherman Andrei” a depus cerere cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a SRL „Medi-auto” în proces de insolabilitate și anume a fondatorilor Ghilașcu Ion și Carapcevschii Taisia, și a contabilului-șef - Popa Cornelia.

Ca urmare, instanța de insolabilitate, prin hotărîrea din 13 iunie 2014 a admis cererea menționată.

Verificînd legalitatea concluziilor din hotărîrea recurată în raport cu argumentele recursurilor, instanța de recurs constată că contrar prevederilor art. 239 CPC și art. 241 alin. (5) CPC, hotărîrea primei instanțe este una nemotivată, astfel soluția dată în sensul admiterii cererii de atragere la răspunderea subsidiară a membrilor organelor de conducere a Societății cu Răspundere Limitată „Medi-auto” este incertă, neavînd putere de convingere.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține și prevederile art. 247 alin. (1) al Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, care indică că în sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare, contabilii. Prevederile alin.(1) se aplică persoanelor care dețineau funcțiile respective la data intentării procesului de insolabilitate, precum și celor care au

deținut aceste funcții pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

La caz, prezintă relevanță și prevederile art. 248 al. (1) al Legii insolabilității care indică că, dacă în cadrul procesului sunt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolabilitate a debitorului, la cererea administratorului insolabilității/lichidatorului instanța de insolabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolabilitatea prin una dintre următoarele acțiuni: a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolabilitate conform prevederilor art.14; i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

La acest segment instanța de recurs remarcă și prevederile alin. (3) al normei enunțate care statuează că, dacă administratorul insolabilității/lichidatorul a omis să formuleze acțiunea în cauză, iar răspunderea consemnată la alin. (1) amenință să se prescrie, comitetul creditorilor poate cere instanței de insolabilitate să fie autorizat a introduce acțiunea prevăzută la alin. (1).

Art. 248 alin.(4) – (6) al Legii nr. 149 din 29 iunie 2012 prevede că, în caz de pluralitate, răspunderea persoanelor prevăzute la alin.(1) este solidară, cu condiția ca apariția stării de insolabilitate să fie actuală sau anterioară perioadei în care și-au exercitat mandatul ori au deținut poziția ce ar fi putut cauza insolabilitatea debitorului. Persoanele în cauză se pot apăra de solidaritate dacă, în organele colegiale de conducere ale debitorului, s-au opus actelor sau faptelor care au cauzat insolabilitatea sau dacă au lipsit de la luarea deciziilor care au cauzat insolabilitatea și au făcut să se consemneze, ulterior luării deciziei, opoziția lor la aceste decizii. Măsura prevăzută la alin.(1) se prescrie în termen de 3 ani de la data la care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat starea de insolabilitate, dar nu mai devreme de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolabilitate. În toate cazurile, asupra acțiunii prevăzute la alin.(1), instanța de insolabilitate se pronunță prin hotărâre, care poate fi contestată cu recurs de persoanele vizate în ea.

Astfel, la judecarea cauzelor ce țin de intentarea procesului de insolabilitate, legea care stabilește obligațiile asociatului (fondatorului) este Legea insolabilității, care conform art. 1 alin. (2), este aplicabilă persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, întreprinzătorilor individuali, inclusiv titularilor de patentă de întreprinzător, societăților de asigurări, fondurilor de

investiții, companiilor fiduciare, organizațiilor necomerciale, înregistrate în Republica Moldova în modul stabilit.

Conform art. 15 alin. (1) din Legea insolvenței, în cazul insolvenței debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvență intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în măsura în care bunurile debitorului sînt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

În condițiile art. 15 și art. 248 din Legea insolvenței, este de înțeles că, în dependență de motivele apariției stării de insolvență a debitorului, fondatorul (asociatul) va purta răspundere subsidiară solidară față de creditori sau la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului, instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de asociat (fondator).

Analizînd circumstanțele speței prin prisma normelor de drept invocate supra, Colegiul conchide că instanța de insolvență la adoptarea soluției a preluat argumentele invocate în cererea lichidatorului ÎI „Gherman Andrei”, fără a stabili vinovăția fondatorilor Ghilașcu Ion și Carapcevschii Taisia, precum și a contabilului-șef – Popa Cornelia (chiar și în situația în care aceasta a prezentat înscrisuri că este angajată unei firme din România) de incapacitatea de plată sau supraîndatorarea a SRL „Medi-auto”.

Or, aceste concluzii sunt pripite, deoarece derivă din examinarea superficială a împrejurărilor ce permit constatarea existenței sau lipsei temeiurilor de tragere la răspundere subsidiară a fiecărei persoane vizate în parte.

Astfel, după cum atestă actele cauzei, persoanele care se solicită în speță de a fi atrase la răspundere subsidiară au ocupat diferite funcții, care necesitau aprecierea separată a activității fiecăruia, pentru a putea constata gradul de responsabilitate în survenirea situației de insolvență a debitorului SRL „Medi-auto”.

La fel, instanța urma să verifice și să stabilească cu certitudine dacă recurenții au întreprins careva acțiuni legale pentru a evita supraîndatorare față de creditori și dacă aceasta îndatorare a fost formată din motivul nedepunerii cererii introductive în condițiile art. 14 a Legii insolvenței.

În conexiunea celor relatate se constată că prima instanță nu a supus unei analize minuțioase și nu a verificat toate circumstanțele cauzei, care, însă, necesitau a fi examinate, prin prisma cadrului legal aplicabil la caz, întru clarificarea tuturor aspectelor importante pentru soluționarea cerinței lichidatorului SRL „Medi-auto” de tragere la răspundere subsidiară a fondatorilor Ghilașcu Ion și Carapcevschii Taisia, și a contabilului-șef - Popa Cornelia. Ba mai mult, aceștia nu au fost citați legal la examinarea pricinii în fond în corespundere cu prevederile art. 102, 104-105 CPC.

În aceste condiții este evident că instanța de judecată examinînd pricina nu s-a pronunțat asupra tuturor aspectelor juridice, nu a stabilit cu certitudine circumstanțele importante întru soluționarea justă a cerințelor înaintate de lichidatorul ÎI „Gherman Andrei”, situație care duce la imposibilitatea instanței de

recurs să exercite controlul judiciar asupra soluției date și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Pe cale de consecință și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile, a casa hotărârea primei instanțe și a remite pricina spre judecare în prima instanță.

La judecarea pricinii în partea dată, prima instanță urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

Conform art. IV din Legea nr. 177 din 25 iulie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Curtea de Apel Bender și-a încetat activitatea, iar cauzele civile aflate la examinare la Curtea de Apel Bender au fost transmise spre examinare Curții de Apel Chișinău. În atare circumstanțe, pricina va fi restituită spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admit recursurile declarate de către Popa Cornelia, Carapcevschii Taisia și Ghilașcu Ion.

Se casează hotărârea Curții de Apel Bender din 13 iunie 2014 în pricina civilă la cererea introductivă a Societății cu Răspunderea Limitată „Plastan” cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de Societatea cu Răspunderea Limitată „Medi-auto”, cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Elena Covalenco

Galina Stratulat